

ALOITE ALUEHALLITUKSELLE VANHUSNEUVOSTON EDUSTAJAN PUHE- JA LÄSNÄOLO-OIKEUDESTA TULEVAISUUSLAUTAKUNNASSA SEKÄ TURVALLISUUS- JA VARMUUSLAUTAKUNNASSA

Vanhusneuvosto esittää aluehallitukselle, että vanhusneuvoston edustajalle annettaisiin läsnäolo- ja puheoikeus hyvinvointialueen tulevaisuuslautakunnan ja turvallisuus- ja valmiuslautakunnan kokouksiin.

Vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto ovat vaikuttamistoimielimiä, ne ovat edustamansa väestöryhmän vaikuttamis- ja kuulemiskanavia.

Vanhusneuvosto on kokenut, että vaikuttamistyö jää vähäiseksi, kun sillä ei ole oikeutta olla mukana asioiden valmisteluvaiheessa tuomassa kokemustaan ja tietämystään päätettäviin asioihin. Suunniteluissa pitäisi saada olla mukana jo alkuvaiheessa, jotta ikäihmisten näkemys ja kokemusasiantuntijuus oikeasti ja aidosti olisi käytössä ja sillä olisi vaikutusta.

Kokemusasiantuntijuuden tärkeyden myöntäminen ja sen laaja käyttäminen tuo ikäihmisiä koskeviin päätöksiin niiden usein kaipaamaa käytännönläheisyyttä, notkeutta ja joustavuutta.

Vanhusneuvostolta pyydetty ja sen antamat lausunnot puolivalmiisiin ja pitkälle suunniteltuihin asioihin eivät useinkaan johda riittävän syvällisiin muutoksiin toiminnoissa ja päätöksissä.

Vanhusneuvoston edustajan mukanaolo edellä mainituissa lautakunnissa ei juurikaan lisää kustannuksia, mutta kuuleminen voi parhaassa tapauksessa tuoda säästöjä, kun valmisteluissa on mukana myös kokemusasiantuntemus, tieto ja perehtyneisyys

Vanhusneuvostossa toisaalta koetaan, että ikäihmiset ovat väestöryhmänä eriarvoisessa asemassa verrattuna nuoriin, joiden ääntä kuullaan monissa eri päättäjäelimissä. Ja hyvä niin.

Valtakunnallisesti yli 65-vuotiaita on jo noin 23 %. Pohteen alueella luku on pienempi, mutta lukumäärä on reippaassa kasvussa, joten olisi ehdottoman tärkeää, että tämän yhä kasvavan väestöryhmän vaikuttamismahdollisuuksia parannettaisiin.

Suomessa ei hyvinvointialuilla ole yhtenäistä käytäntöä vaikuttamiselinten edustuksissa, mutta monella alueella on vanhusneuvostoille myönnetty puhe- ja läsnäolo-oikeus aluevaltuustoissa ja eri lautakunnissa. Vanhusneuvosto toivoo, että myös Pohde siirtyisi vastaavaan käytäntöön kahden lautakunnan osalta.

Oulussa 20.2.2026

Vanhusneuvosto